DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v3.62
CZU: [657.007.3:174.4]:004

FUNDAMENTAL ANALYSIS OF THE ETHICAL CHALLENGES OF THE ACCOUNTING PROFESSION IN THE DIGITAL AGE

ANALIZA FUNDAMENTALĂ A PROVOCĂRILOR ETICE ALE PROFESIEI CONTABILE ÎN ERA DIGITALĂ

IFRIM Iustin-Constantin, masterand, specialitatea: Contabilitate, Audit Financiar și Expertiză Contabilă
ORCID: 0009-0004-4266-4945
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, România, Suceava, Str. Universității 13
e-mail autor: iustin.ifrim1@student.usv.ro

Abstract: *This research paper studies the main ethical challenges that an accounting professional may face against the background of the integration of digital technologies at the level of the accounting profession, generating a fundamental transformation of it. Artificial intelligence is a reality of the present that redefines every profession in society, and the accounting profession is not avoided, with increasing discussion about the new duties that fall to the professional following the inclusion of these algorithms. The paper proposes a fundamental critical analysis carried out in order to identify the most invoked ethical challenges of the profession in the digital age. The research methodology used in the paper is based on a theoretical analysis of the main articles in recent specialized literature that address the issue of ethics in accounting. The results highlight the considerable impact of intelligent technologies on the profession, which have both a favorable impact, by streamlining working time and reducing human errors, and a less favorable consequence, by generating ethical challenges related to data confidentiality, assuming responsibilities and the correctness of the activities carried out.*
Key words*: accounting professional, digitization, artificial intelligence, ethical challenges, digital literacy*
JEL CLASSIFICATION: M21, M41.

INTRODUCERE

Tranziția de la contabilitatea tradițională la cea modernă, bazată pe automatizarea proceselor și integrarea inteligenței artificiale, a condus la redefinirea modului de colectare, procesare și raportare a informațiilor financiar-contabile, influențând semnificativ atribuțiile profesionistului contabil din prezent. Prin urmare, importanța acestei cercetări rezidă din necesitatea de a percepe modul în care integrarea tehnologiilor digitale în profesia contabilă au efect asupra rațiunii etice ale contabilului. În acest sens, obiectivele urmărite în cadrul lucrării vizează identificarea principalelor provocări etice care au impact asupra profesiei contabile, stabilirea unor soluții pentru rezolvarea acestora, conștientizarea rolului deținut de alfabetizarea digitală în îndeplinirea noilor sarcini trasate de digitalizare și a importanței organismelor de reglementare în gestionarea acestor provocări.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Provocările etice pentru un profesionist contabil au cunoscut o creștere majoră în ultimii ani din cauza numeroaselor schimbări care au survenit pe latura digitală a profesiei contabile. Au apărut noi tehnologii precum, automatizarea proceselor și inteligența artificială, care au adus modificări majore în cadrul practicilor contabile. Cu toate că scopul categoric al acestora îl reprezintă creșterea calității informațiilor furnizate de profesia contabilă, eficientizarea timpului de lucru și sporirea încrederii publicului în informația contabilă, aceste tehnologii destabilizează rutina clasică a contabilului, obișnuit cu un interval mare de timp necesar pentru a desfășura operațiuni similare, ceea ce îl predispune la analize etice ale faptelor sale mult mai des, ca urmare a lipsei încrederii totale în corectitudinea activităților realizate (Lutfia, 2024). Volumul mare de date care sunt generate și

procesate în prezent slăbesc posibilitatea de verificare a corectitudinii acestora, multe decizii fiind luate fără o înțelegere profundă a tuturor informațiilor rezultate din datele respective.

În acest sens, în Tabelul 1 se prezintă principalele opinii din cadrul studiilor academice cu privire la provocările etice generate profesionistului contabil de era digitală.

Tabelul 1 Provocările etice ale profesiei contabile în era digitală

Provocări etice în era digitală	Autor (an)	Titlul lucrării	Soluții pentru rezolvarea problemelor etice
Riscuri în legătură cu securitatea datelor și confidențialitatea acestora	Zhang et al. (2023)	Ethical Impact of Artificial Intelligence in Managerial Accounting	Introducerea sistemelor de securitate cibernetică și măsuri care să stopeze divulgarea datelor confidențiale
Dependența majoră de folosirea inteligenței artificiale și a automatizării	Schweitzer (2024)	Artificial Intelligence (AI) Ethics in Accounting	Păstrarea unui procent mai ridicat al opiniei umane în luarea deciziilor față de ideile oferite de inteligența artificială
Studii digitale neadecvate	Abdo-Salloum & Chehade (2026)	The Role of Artificial Intelligence in Transforming Accounting and Auditing Practices: A Systematic Review	Formarea continuă pentru profesionistul contabil astfel încât să își poată adapta cunoștințele în noul mediu digital
Manipularea informațiilor contabile prin folosirea soft-urilor inteligente	Silaban et al. (2025)	Exploring the Role of Professional Accounting Ethics in Safeguarding Financial Reporting Integrity in the Digitalization Era	Controale interne amănunțite și impunerea unui duble validări a operațiunilor care sunt desfășurate prin intermediul soft-urilor inteligente
Lipsa transparenței în ceea ce privește folosirea algoritmilor și sistemelor automatizate	Lutfia (2024)	Ethical Challenges in Accounting Practice in the Digital Age	Creșterea transparenței prin publicarea periodică a tuturor informațiilor esențiale legate de folosirea tehnicilor digitale în activitatea curentă
Independența profesională scăzută în contextul digitalizării	Adriansyah (2025)	Professionalism of Accountants in the Digital Era: Ethics, Competence, and Public Trust	Îmbunătățirea standardelor profesionale pentru creșterea independenței profesionistului contabil
Presiuni exercitate de volumul ridicat de date și nevoia de înțelegere a noilor sisteme	Leocadio et al. (2024)	Auditors in the digital age: a systematic literature review	Formare profesională pentru gestionarea volumului de muncă superior și dezvoltarea de noi capacități de lucru

Sursă: elaborare de autor după literatura de specialitate

Una dintre cele mai susținute soluții pentru a împiedica impactului digitalizării asupra rațiunii etice a profesionistului contabil este reprezentată de dobândirea unei „alfabetizări digitale". Alfabetizarea digitală reprezintă dobândirea unor noi competențe care au drept scop îmbunătățirea capacității de a gestiona noile sarcini în mediul digital, având o orientare spre trecerea la un nou nivel profesional, menit să dezvolte capacitatea de a interpreta și de a lua cele mai prielnice decizii, cu o contribuție semnificativă la dezvoltarea societății și la obținerea unor noi succese profesionale

(Azmat, 2025). Un rol esențial în dezvoltarea cunoștințelor legate de alfabetizarea digitală îl reprezintă integrarea în programele școlare și universitare a orelor de studiu orientate spre dobândirea a cât mai multor cunoștințe digitale. Studenții care, la finalul studiilor, pe lângă informațiile ce țin de domeniul de activitate, cum ar fi cunoștințele contabile la un nivel optim pentru piața muncii, reușesc să își dovedească priceperea în ceea ce privește alfabetizarea digitală au un avantaj întrucât pornesc cu o bază solidă în ceea ce privește aplicarea instrumentelor digitale care, uneori, depășesc competențele funcționale, studenților fiindu-le solicitat să navigheze în medii digitale complexe. Toate aceste cunoștințe contribuie la un control sporit al sarcinilor și la îmbunătățirea desfășurării activităților în mod etic și moral (Al-Hattami, 2025).

Organismele care contribuie în mod semnificativ la gestionarea provocărilor etice pe fondul schimbărilor digitale în profesia contabilă sunt prezentate în Figura 1:

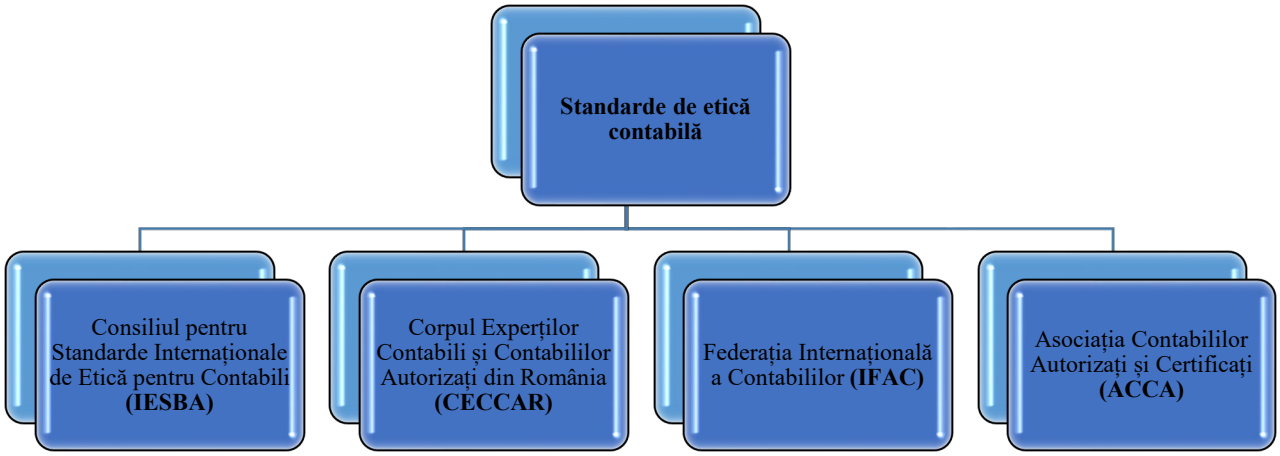

Figura 1 Standarde de etică contabilă

Sursă: elaborare de autor după Caraus, A. & Bajan, M. (2025)

Aceste patru organisme au rolul de a asigura cea mai potrivită tranziție pentru profesionistul contabil în contextul digitalizării în vederea desfășurării acțiunilor într-un mod etic, având drept obiectiv primordial respectarea tuturor principiilor etice fundamentale: integritate, obiectivitate, confidențialitate, competență profesională și prudență, comportament profesional și respectul față de normele tehnice și profesionale.

Digitalizarea a condus la îmbunătățiri semnificative ale profesiei contabile datorită schimbărilor pe care aceasta le-a produs și le va mai produce și în viitor. Trei elemente semnificative care au fost îmbunătățite sunt cele legate de evoluția infrastructurii, a practicilor organizaționale, precum și a convingerilor manageriale legate de aceste noi tehnologii dezvoltate în ultimii ani. Însă, toate aceste lucruri, dacă nu sunt gestionate în mod corespunzător, determină provocări majore pentru profesionistul contabil și pentru societatea în care acesta își desfășoară activitatea datorită creării unui haos în ceea ce privește desfășurarea sarcinilor într-un mod organizat și cu o conduită etică corespunzătoare (Breuer & Knetsch, 2023). Un element de îngrijorare legat de această influență digitală și de apariția inteligenței artificiale o reprezintă posibilitatea de pierdere a locului de muncă, existând multe situații în care contabilul menționează posibilitatea ca în 5-10 ani locul său de muncă actual să fie unul inutil întrucât sarcinile desfășurate pot fi înlocuite de soft-urile contabile prin integrarea inteligenței artificiale (Sampaio & Silva, 2025).

Această eră digitală, după cum a fost supranumită de mulți analiști din domeniul economic, reprezintă rezultatul unei nevoi generale de eficientizare a sistemelor de lucru, a reducerii materialelor fizice, precum și a creșterii eficienței proceselor. Digitalizarea nu se referă strict la inteligența artificială, așa cum a fost deseori folosit, mai ales, după perioada pandemică din anul 2020, fiind necesar de menționat faptul că digitalizarea cuprinde totalitatea mecanismelor care contribuie la transformarea proceselor de lucru existente de foarte mulți ani, precum și influențele majore în ceea

ce înseamnă îmbunătățirea colectării și raportării datelor, a selecției acestora, precum și a prezentării lor într-un mod eficient pentru a fi interpretate și comparate în funcție de perioada aleasă (Calderon-Monge & Ribeiro-Soriano, 2023). Fluxurile de lucru sunt, de asemenea, sub influența digitalizării care contribuie la diversificarea acestora și la planificarea clară și eficientă a sarcinilor de lucru.

CONCLUZII

Prezenta cercetare evidențiază ideea că tehnologiile inteligente au un dublu impact asupra profesiei contabile, implicit asupra profesionistului contabil întrucât pe de o parte, reduc erorile umane și elimină sarcinile repetitive, iar pe de altă parte, implică riscuri privind transparența și integritatea proceselor, securitatea cibernetică, precum și diverse responsabilități și rațiuni etice și morale. Organismele de reglementare sprijină profesioniștii în domeniu în scopul menținerii conduitei profesionale și consolidează încrederea acordată acestora de părțile interesate prin intermediul principiilor etice fundamentale care sunt căile de direcționare ale contabililor în cazul dilemelor etice. Principala soluție propusă de literatura de specialitate în scopul diminuării impactului digitalizării asupra comportamentului etic al profesionistului contabil este alfabetizarea digitală care are un rol major în menținerea scepticismului profesional, impunând validarea umană a rezultatelor generate de tehnologiile digitale. Astfel, viitorul specialist în domeniul contabil va fi cel care deține competențele necesare pentru înțelegerea algoritmilor de procesare a informațiilor, asigurând obiectivitatea și corectitudinea raportărilor sale.

REFERINȚE:

1. Abdo-Salloum, A.M. & Chehade, S. (2026). The Role of Artificial Intelligence in Transforming Accounting and Auditing Practices: A Systematic Review. *Sage Open, 16*(1), 1-13. https://doi.org/10.1177/21582440251403296.
2. Adriansyah, Rais, A.H. & Windarsari, W.R. (2025). Professionalism of Accountants in the Digital Era: Ethics, Competence, and Public Trust. *Review of Accounting and Businessi, 5*(1), 45-58. https://doi.org/10.52250/reas.v5i1.1037.
3. Al-Hattami, H.M. (2025). Understanding how digital accounting education fosters innovation: The moderating roles of technological self-efficacy and digital literacy. *The International Journal of Management Education, 23*(2), https://doi.org/10.1016/j.ijme.2025.101131.
4. Azmat, H. (2025). Digital Literacy and Its Impact on Accounting Career Development. *ResearchGate*. https://doi.org/10.13140/RG.2.2.33364.87688.
5. Breuer, W. & Knetsch, A. (2023). Recent trends in the digitalization of finance and accounting. *Journal of Business Economics, 93*(9), 1451-1461. https://doi.org/10.1007/s11573-023-01181-5.
6. Calderon-Monge, E. & Ribeiro-Soriano, D. (2024). The role of digitalization in business and management: a systematic literature review. *Review of Managerial Science, 18*(2), 449-491. https://doi.org/10.1007/s11846-023-00647-8.
7. Caraus, A. & Bajan, M. (2025). Ethics in accounting. *International student scientific conference, ISSC 2025 "Challenges of accounting for young researchers", 9th Edition,* 199-201. https://doi.org/10.53486/issc2025.57.
8. Leocádio, D., Malheiro, L. & Reis, J.C.G.D. (2025). Auditors in the digital age: a systematic literature review. *Digital Transformation and Society, 4*(1), 5-20. https://doi.org/10.1108/DTS-02-2024-0014.
9. Lutfia, L. (2024). Ethical Challenges in Accounting Practice in the Digital Age. *Journal Hawalah, 3*(2), 62-67. https://openurl.ebsco.com/contentitem/gcd:185879839?sid=ebsco:plink:crawler&id=ebsco:gcd:185879839.
10. Sampaio, C. & Silva, R. (2025). Digital Transformation in Accounting: An Assessment of Automation and AI Integration. *International Journal of Financial Studies, 13*(4). https://doi.org/10.3390/ijfs13040206.
11. Schweitzer, B. (2024). Artificial Intelligence (AI) Ethics in Accounting. *Journal of Accounting, Ethics & Public Policy, JAEPP, 25*(1), 67-103. https://doi.org/10.60154/jaepp.2024.v25n1p67.
12. Silaban, B.T., Aziz, A., Fauziya, A.N. & Febe, J. (2025). Hubungan Intensitas Penggunaan Media Sosial dengan Nasionalisme pada Generasi Muda di Era Digital. *Riwayat: Educational Journal of History and Humanities, 8*(4), 7415-7425. https://doi.org/10.24815/jr.v8i4.50322.
13. Zhang, C., Zhu, W., Dai, J., Wu, Y. & Chen, X. (2023). Ethical Impact of Artificial Intelligence in Managerial Accounting. *International Journal of Accounting Information Systems, 49*, 0-44. https://doi.org/10.1016/j.accinf.2023.100619.

Coordonator științific: SOCOLIUC Marian, prof. univ. dr.
ORCID: 0000-0001-6378-6686
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, România, Suceava, Str. Universității 13
e-mail: marian.socoliuc@usm.ro